

Z S S S - SINDIKAT UPOKOJENCEV SLOVENIJE

Ljubljana, 16. april 2019

STALIŠČA SINDIKATA UPOKOJENCEV SLOVENIJE K

- I. IZHODIŠČEM ZA PRIPRAVO SPREMEMB IN DOPOLNITEV ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU - ZPIZ - 2F
- II. IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO SPREMEMB IN DOPOLNITEV ZAKONA O UREJANJU DELA
- III. ZAKON O PREPREČEVANJU DELA IN ZAPOSLOVANJU NA ČRNO (ZPDZC – 1)

I/1

Predlogi za dopolnitev pokojninskega sistema so načelno sprejemljivi, vendar jih je nujno natančneje opredeliti in proučiti njihove posledice. Nesprejemljive pa so kritike vladinih predlogov, argumentirane z zahtevo po čim bolj kompleksni reformi. Še bolj pa zavračamo poskuse v medijih in še kje, ki nam dopovedujejo, da se je naša 150 let stara pokojninska – Bismarckova ureditev izpela, da je zato prišel čas za naložbeno (kapitalsko) zavarovanje.

Ugotavljamo, da predlagana izhodišča ne vsebujejo analize višine pokojnin upokojenk in upokojevcev in tudi ne izračunov, kaj pomenijo predlagane spremembe, predvsem pa ni predlogov, kako upokojenkam in upokojevcem zagotoviti dostojne pokojnine.

Predlogi dopolnitev pokojninskega sistema se izogibajo problemom dostojnih pokojnin, ki bodejo v oči, saj velik del upokojenk in upokojevcev ne prejema dovolj za dostojno preživetje. Razlike med neto plačami in neto pokojninami se povečujejo vse od uveljavitve ZPIZ – 1, po sprejetju ZPIZ-2, pa se ta trend nadaljuje v sicer nekoliko upočasnjeni obliki.

V SUS smo na Regionalni konferenci Sindikatov upokojevcev sprejeli zahteve, da mora minimalna pokojnina zagotavljati dostojanstvenost in kakovostno življenje, kar je tudi zahteva FERPE (Federacija upokojevcev in starejših Evrope). Višina minimalne pokojnine ne sme biti pod pragom revščine.

Za ugotavljanje realne vrednosti višine minimalnih pokojnin, je treba vsako leto določiti vrednostno košarico življenjskih potrebščin in storitev starostnikov 65+.

I/2

V SUS zaznavamo tudi višje pokojnine, odmerjene do leta 2000, v primerjavi s pokojninami odmerjenimi po tem letu.

Postopno povečevanje odmernega odstotka za moške sploh ne bo izboljšalo položaja sedanjih upokojenk in upokojencev. Za nedostojne nizke pokojnine, niso krive le prenizke plače, ampak tudi krivična ureditev, temelječa na mnenju, da je za stare itak vse dobro.

Zato podpiramo predlog ZSSS, da naj bo opravljena celovita analiza realne vrednosti pokojnin odmerjenih v različnih obdobjih. V SUS sicer podpiramo povišanje odmernih odstotkov, vendar je ob tem potrebno predlagati rešitve, ki ne bodo povzročile še večje neenotnosti.

Pričakujemo dodatne obrazložitve in preračune predlogov, ki enačijo pogoje za upokojevanje moških in žensk. Neenakost žensk v plačnih pogojih, pogojih dela in materinstvo mora biti upoštevano v pokojninskem sistemu.

I/3

Predlagana izhodišča ne vsebujejo rešitev za vračilo sredstev pokojnin, ki so bila upokojencem odvzeta zaradi neusklajevanja v preteklem obdobju, kot posledica varčevalnih ukrepov.

V SUS zahtevamo, da se zakonsko določi obveznost, da se v obdobju treh let z izredno uskladitvijo vrnejo upokojencem sredstva, ki so jim bila odvzeta zaradi neusklajevanja pokojnin. (Opomba: uskladitev v letu 2018 v višini 1,1% je obveznost znižala na 7,2% .)

I/4

Za izboljšanje stabilnosti pokojninske blagajne in manjšo odvisnost od politike (avtonomija je sedaj močno okrnjena) je nujno postopoma izenačiti prispevka zavarovanca in delodajalca. (od leta 1996 plačujejo zavarovanci 15,5 odstotka, delodajalci pa 8,85 odstotka. Leta 1996 smo to razliko ; popust za delodajalce, nadomestili z davkom na plačilno listo, ki je bil kasneje ukinjen.) S tem ukrepom bi se letno zmanjševal prispevek proračunskih sredstev, oziroma bi bila tako pridobljena sredstva dobrodošla tudi za izredno usklajevanje pokojnin.

I/5

V SUS menimo, da je potrebna dodatna obrazložitve in proučitev predlogov za spremembo odmernih odstotkov v primerih invalidnosti, tako nastale pri delu, ali izven dela oziroma bolezni. Predlagani odstotki so po našem mnenju prenizki.

I/6

Vladin predlog ureditve dvojnega statusa je načelno sprejemljiv. Da bi dvojni status res zaživel, je treba definirati pogoje, ki jih mora izpolnjevati oseba, ki želi nadaljevati delo tudi po izpolnitvi pogojev za starostno upokojitev. Definirati je treba tudi pravice in dolžnosti delodajalca do zavarovanca, ki izpolni pogoje za starostno upokojitev, pa želi nadaljevati delo s polnim ali skrajšanim delovnim časom (denimo 4 ure na dan).

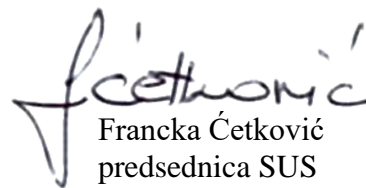
Definirati je treba tudi urejanje dvojnega statusa za zavarovance, ki bi se na delo vrnili leto dni ali več let po upokojitvi. Zanje naj bi veljale enake pravice kot za osebe, ki ob izpolnitvi pogojev za starostno upokojitev, ne bi prenehale z delom.

II/1

Ureditev občasnega dela je nujno razbremeniti pretiranega administriranja in limitiranja možnosti dela in zaslužka. Neživljenjsko je, da upokojenec obira jabolka mesec dni, delodajalec pa mu lahko delo poplača šele v šestih mesecih. Če so limiti res potrebni, naj veljajo za leto dni, ne za posamezni mesec.

III/1

V SUS tudi predlagamo, da se prouči institut Osebnega dopolnilnega dela, ker se je v praksi izkazal za preveč zbirokratiziranega in neživljenjskega, zato ga številni upokojenci ne uporabljajo, temveč raje delajo na črno. Omenjeni institut ni dosegel svojega namena, na kar smo v sindikatih opozarjali pred sprejetjem zakona.

Francka Četković
predsednica SUS